

Heltai Gyöngyi¹

A MAGYAR NYELV ÉS KULTÚRA JELENLÉTE EDMONTONBAN – AZ ALBERTAI EGYETEM MAGYAR KAPCSOLATAI

Abstract

This paper examines the institutions related to the Hungarian language and culture in Edmonton, Canada. After representing the brief history of the Hungarian community of Edmonton, the past and present activities of the Canadian Hungarian Cultural Society of Edmonton, the paper focuses on the Wirth Institute for Austrian and Central European Studies. This Institute has been working for 20 years to represent the Hungarian, Austrian, Czech, Croatian and Polish culture in the capital of Alberta. The paper outlines certain Hungarian culture and language related initiatives of the Institute: the Berdin Hungarian Language Initiative, the Doctoral Research Fellowship, the Hungarian Visiting professorship, the Central European Film Club, the Playing Central Europe Board game.

Keywords: *Wirth Institute for Austrian and Central-European Studies, University of Alberta; Hungarian diaspora, Edmonton, Canada, Hungarian language teaching, Immigration*

Kulcsszavak: *Wirth Institute for Austrian and Central-European Studies, Albertai egyetem; magyar közösség, Edmonton, Kanada, magyar nyelvtanítás, bevándorlás*

1. Bevezetés

A kanadai magyar kulturális jelenléttel kapcsolatban elsősorban Torontó juthat eszünkbe. Ontarióban 1951 és 1961 között 20 000-rel nőtt a Magyarországról bevándoroltak száma, Torontóban 1958 és 1988 között Torontói Művész Színház néven fél-profi magyar színház működött folyamatosan, a városnak voltak magyar utcái, honi ízeket idéző vendéglőket lehetett látogatni. Ez már a múlté ugyan, de Torontóban ma is kiterjedt intézményrendszer szolgálja a magyar nyelv és a kultúra fennmaradását. Edmonton – Alberta tartomány fővárosa – magyar kapcsolatai kevésbé köztudottak. Ez a közel

¹ Heltai Gyöngyi PhD színháztörténész, kulturális antropológus. 2018–2020 között az University of Alberta vendégtanára volt; heltaigy@hotmail.com

egymillió lakosú város majd 3000 kilométerre fekszik Torontótól, Montreáltól, és a fővárostól, Ottawától, ahol a magyar nagykövetség működik. Ezer kilométert kell utazni Edmontonból, ha a másik óceánparton fekvő, kellemes éghajlatú Vancouvert szeretnénk meglátogatni, ahol a „legközelebbi” magyar alkonzulátus működik. Az 1988-as téli olimpia színhelye, Calgary fekszik csupán viszonylag közel Alberta tartomány fővárosához, ahol a kanadai statisztikai hivatal, a Statistics Canada 2016-os népszámlálási adatai szerint 1390 magyar anyanyelvű él, míg Alberta államban összesen 6470.² (A magyar eredetű lakosok száma a városban 11495.) Ha ezeket a számokat összehasonlítjuk az edmontoni, illetve albertai magukat ukrán (10 235–21 835) vagy lengyel anyanyelvűnek (8495–20130) vallók számával, már ebből világossá válik, hogy a magyar kultúra jelenléte Edmontonban nem feltétlenül a közösség létszáma miatt érdemel elsősorban figyelmet. Tovább bonyolítja a kérdést a különleges nyelvi környezet, nevezetesen, hogy a kanadai bevándorlási politika következtében a városban – az angol és francia mellett – több mint száz különféle nyelvet beszélők élnek együtt. A fenti adatokból is érzékelhető talán, hogy mennyire speciális feladatot jelent a magyar nyelv és kultúra jelenlétének fenntartása e sokszínű, az etnikai közösségek nyelvének és kultúrájának megőrzését az 1970-es évek óta hatékonyan támogató bevándorló társadalomban.

A dolgozatban arra kívánok rávilágítani, hogy az Edmonton húsz éve működő Wirth Institute for Austrian and Central European Studies milyen eszköztárral segíti a magyar kultúra folyamatos jelenlétét a város legnagyobb egyetemén, a University of Albertan, mely Kanada első öt és a világ száz legjobb egyeteme közé tartozik. A Wirth Intézet által szponzorált, szervezett magyar vonatkozású események, rendezvények gyakran közép-európai keretben valósulnak meg s elsősorban történelmi, irodalmi, zenei témákat ölelnek fel. A vendégtanári pozíció létrehozása révén a magyar vonatkozású témák immár a bölcsészkar oktatásban is megjelennek.

Mielőtt az intézethez kapcsolódó kezdeményezéseket bemutatom, röviden vázolom az edmontoni magyar közösség történetét, majd kitérek, az Albertai egyetem Magyarországgal kiépített kapcsolataira. Központi témaként, a Wirth Intézet tevékenységére fókuszálva azt az időszakot elemzem, melynek magyar vendégtanárként magam is részese voltam. Azt kívánom bizonyítani, hogy Észak-Amerikában Edmondon akkor is jelentős helyszíne a magyar kultúra megjelenítésének, ha a magyar nyelv egyetemi szintű oktatása jelenleg nem tűnik itt lehetségesnek.

2. Edmontoni magyar jelenlét

Steven Tötösy de Zepetnek, aki összehasonlító irodalomtörténetet tanított az Albertai egyetemen, *Comparative Hungarian Cultural Studies* címmel kötetet szerkesztett, valamint 1984 és 1987 között az Edmontoni Magyar Kultúrkör (Hungarian Cultural

² <https://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/dp-pd/prof/details/page.cfm?Lang=E&Geo1=POPC&Code1=0252&Geo2=PR&Code2=48&SearchText=Edmonton&SearchType=Begins&SearchPR=01&B1=All&GeoLevel=PR&GeoCode=0252&TABID=1&type=0>

Society of Edmonton) vezetőségi tagja is volt, egy a korábbi szakirodalmakat áttekintő tanulmányban elemezte az albertai magyar bevándorlás történetét. Tanulmányának csak legfontosabb adatait idézem annak érdekében, hogy az edmontoni magyar közösség háttere érthetőbb legyen.

A szerző rámutat, hogy Albertában már a 19. század végén letelepedett néhány földműveléssel foglalkozó magyar család, de a magyarok létszáma csak az első világháború utáni időszakban nőtt számottevően, elsősorban az itt munkát találó bányászok révén. Az 1930-as évekre kb. 400 magyar élt Edmontonban. E zömmel munkásokból álló közösség nyelv- és kultúraápoló intézményeként alakult 1945-ben a Magyar Kultúrkör (Hungarian Cultural Circle). Az 1946 és 1956 között érkezett bevándorlók megjelenésével Edmontonban is érzékelhetővé váltak az ideológiai és politikai véleménykülönbségek a magyar közösségen belül, de a nyelvi és kulturális hagyományörzés ennek ellenére prosperált, jellemzően versmondással és színházi előadásokkal színesítették az ünnepi alkalmakat.

Az 1956-os forradalom után Kanada nagyon sok magyar menekültet befogadott, így Alberta magyar lakossága is 15000 főre, Edmontoné pedig 2225 főre nőtt. E nagyobb létszámú közösség nyelv- és kultúraápoló cselekvési kedve 1957 után némileg csökkent, hisz a magyar „új kanadaiak” beilleszkedési és nyelvi nehézségeikkel voltak elfoglalva. Változást az 1967 novemberében rendezett Canadian-Hungarian Centennial Festival jelzett, melyen sok, elsősorban a nyugati magyar emigrációból érkező vendégművész lépett fel.

A következő mérföldkő a kanadai multikulturalizmus politikájának megjelenéséhez kapcsolódó társasági törvény volt (Societies Act of 1970), melynek eredményképp a Hungarian Cultural Society of Edmonton elismert feladata lett a magyar közösség kulturális, oktatási és gazdasági érdekképviselése, a magyar történelemről és kultúráról való tájékoztatás, valamint egy magyar és angol nyelvű könyvtár létesítése. Feltehetőleg a Kanadában az 1970-es évektől tért nyerő multikulturalizmus légkörében vetődött fel a Magyar Ház építésének ötlete is, s a terv 1977-re, jórészt közösségi gyűjtésre alapozva meg is valósult. Itt aztán gyakran és rendszeresen szerepeltek a nyugati magyar emigrációt képviselő művészek (pl. Szörényi Éva, Wass Albert), miközben a kádári Magyarországról érkező fellépőkhöz való viszony megosztotta a közösséget.

A már itt született magyar gyökerű fiatalok közösséghez kapcsolása céljából az edmontoni magyarság lapja, a *Toborzó* 1984-től kétnyelvűvé vált. A rendszeres havi összejövetelek mellett említésre érdemes események voltak az évtizedek során: a Toborzó Dancers, 1975-től Csárdás (Csardas Hungarian Folkdance Ensemble of Edmonton) néven működő tánccsoport fellépései, valamint az évente rendezett Csárdás bál (Hungarian Csardas Ball). A történelmi megemlékezések, ünnepségek mellett évszakokhoz kötődő programok – Tavaszi Bál, Anyák és Apák Napja, Szüreti Bál, Mikulásünnepség – is hagyománnyá váltak. 1986-ban Edmontonban rendezték a „Hungarian presence in Canada from 1886 to 1986” című kiállítást. A magyar közösség kultúraápoló tevékenységnek fontos helyszíne még a református és a katolikus templom, valamint a hétvégeken működő Szent Imre Akkreditált Magyar Iskola. Utóbbi céljai közt szerepel a magyar beszéd- és íráskészség fejlesztése, a magyar hagyományok,

szokások átadása és ápolása, a magyar történelem, földrajz oktatása. Az Albertai Kormány Oktatás- és Művelődésügyi Minisztériuma által elismert akkreditált magániskola munkáját az utóbbi években a Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjsai is segítik.

2.1. A University of Alberta magyar kapcsolatai

A University of Alberta 1998 áprilisában kötött megállapodást a magyar, osztrák, cseh, szlovák és lengyel kormányral a Wirth Institute for Austrian and Central European Studies megalapításáról. Ez az intézmény azóta a magyar és közép-európai vonatkozású események központja, rendszeresen kiállítások, konferenciák, gyakran érkeznek vendégelőadók. 2007 áprilisában az albertai és a magyar oktatási miniszter megállapodást (Memorandum of Understanding) írt alá a tanár- és diákcsera megkönnyítésére. Ehhez kapcsolódóan a University of Alberta és a magyar oktatási és kulturális minisztérium megállapodott egy magyar Doctoral Research Fellowship létrehozásáról. Ennek öröndetes eredménye, hogy minden évben egy pályázattal kiválasztott, kiváló magyar PhD hallgató lehetőséget kap arra, hogy doktori értekezését a Wirth Intézetben fejezze be, egy lengyel, osztrák, cseh és horvát ösztöndíjas társaságában. Az intézet egykori PhD ösztöndíjsai számára alumni hálózatot is működtet, kétévenkénti találkozókkal, de konferenciákra is rendszeresen meghívja volt ösztöndíjasait. Így egy jelentős, elsősorban a humán tudományok területén aktív fiatal kutatói hálózat jött létre. A Doctoral Research Fellowship költségeit minden résztvevő ország esetében felerészben a Wirth Intézet, felerészben az edmontoni osztrákok, lengyelek stb. állják. Néhány év óta azonban az edmontoni magyar közösség hozzájárulása elmarad. Nagy veszteség lenne, ha ez a lehetőség a magyar PhD hallgatók számára megszűnne.

Az intézetben a PhD ösztöndíjasok kiváló kutatási feltételek között dolgozhatnak. Lehetőségük van az egyetem hírneves könyvtárának korlátlan használatára. Ez Kanada második legnagyobb kutató könyvtára. 8.7 millió kötet, 1.3 millió e-bookkal és 1700 adatbázissal áll az egyetemi hallgatók és tanárok szolgálatára. Katalógusa alapján 3741 angol nyelvű, magyar vonatkozású, és 3128 magyar nyelvű kötetet is őriz. Azonban az itt, valamint a Wirth Intézetben rendelkezésre álló magyar könyvek forgalmát nem becsülém túl, hisz kevés olyan diákkal vagy tanárral találkoztam, aki magyarul olvasott volna, illetve magyar nyelvű szakirodalmat használt volna. Ez a probléma a magyar nyelvoktatás Albertai egyetemi lehetőségével függ össze.

2.2. Nyelvoktatás

Fontos próbálkozás volt ezen a területen a 2003 szeptemberében a Wirth Institute által elindított „Berdin Hungarian Language Initiative”, egy öt éves kísérleti projekt, mely a University of Albertan a magyar nyelvi program beindítására irányult. A kezdeményezés Berdin Árpád Calgaryban élő magyar származású üzletember jelentős pénzügyi

támogatásának köszönhetően valósult meg. Az oktatás a Modern nyelvek és Kulturális tanulmányok (Department of Modern Languages and Cultural Studies) tanszéken folyt. Kezdő és középszintű magyar kurzusokat hirdettek négy szinten a 2003–2004-tanévtől. Az oktató 2003 szeptemberétől 2013 áprilisáig, 9 éven keresztül Tóth Erzsébet volt. Bár a magyar nyelvórákat nem kizárólag nyelvi jellegű BA képzések részeként lehetett felvenni, mégis folyamatosan problémát jelentett a jelentkezők, résztvevők alacsony száma. Így a magyar nyelvtanítás az egyetemen megszűnt. Az okok közé tartozhat az Edmontonban és Albertában élő magyarok alacsony száma mellett az is, hogy a városban magyar nyelvű oktatás csak a hétvégén, és döntően az általános iskolai korosztály számára folyik a St. Emeric Hungarian Language Schoolban. Miközben a lengyeleknek vagy az ukránoknak a középiskoláig bezárólag anyanyelven oktató iskolarendszere van, tehát az utánpótlás az egyetemi lengyel, vagy ukrán képzésre inkább biztosított. Azt is érdemes figyelembe venni, hogy az University of Albertán a nyelvoktatás nem különálló tanszékeken folyik, hanem a Modern Languages and Cultural Studies tanszéken. Még a németnek és olasznak sincs önálló tanszéke, miközben a nyelvek rendkívül széles körének oktatása folyik. 1980-tól tanítanak arabot, 1998-tól perzsát, 2005-től szuahélit. A bölcsészkar tanszékekre egyébként is jellemző itt az összevont működés és a csökkenő hallgatószám. Jelenleg a magyar nyelvoktatás újraindítására csak akkor látnék lehetőséget, ha a Wirth Intézet, mely döntően magántámogatásból működik, tanszékké alakulhatna a bölcsészkaron belül. Akkor a közép-európai kultúrákhoz tartozó tantárgyakat, köztük a magyar témájú képzéseket elvégző hallgatók diplomájukhoz szükséges krediteket kaphatnának. E kiszélesedő órakinálatba illeszkedhetne a magyar nyelvoktatás.

2.3. Zene

A Wirth Intézetben rendszeresen tartott előadások, kiállítások, konferenciák mellett fontos magyar vonatkozású események a zenei tárgyú rendezvények, például az egyetemi zenetanárképzéshez sok szállal kapcsolódó, 1983-ban alapított Alberta Kodály Association (AKA) Kodály módszert megismertető tanfolyamai.

A fentieken túl is sokszínű a Wirth Intézetnek a közép-európai – benne a magyar – kultúrát egyetemi és városi közegben megjelenítő kínálata. Például a történelem tanszéken hagyomány a Habsburg dinasztia történetét tárgyaló kurzus, melyet minden évben a Wirth intézet igazgatója tart. A Central European Talk előadássorozatban a Wirth Intézet évente változó ösztöndíjasai és meghívott előadók mutatják be rendszerint a közép-európai térséghez kapcsolódó kutatásaikat. Az intézet szintén rendszeresen, általában havonta rendezett kötetlen programjának, a Közép-Európai Kávéháznak (Central European Cafe) is stabil, kb. 40-50 főből álló közönsége van. Itt is sok magyar vonatkozású téma kerül szóba.

2.4. Vendégtanári pozíció

A 2017–2018-as tanévtől – egy a Wirth Intézet és a Balassi Intézet által kötött megállapodás keretében – e sokféle kapcsolati fórum tovább bővült az edmontoni magyar vendégtanári pozíció létrehozásával. Osztrák vendégtanár már hosszabb ideje oktató az Albertai egyetemen. Magam 2018 januárjától tartottam órákat a dráma, illetve a történelem tanszéken. Mivel, ahogy jeleztem, a Wirth Intézet, de a vendégtanár sem hirdethet önállóan órákat, olyan angol nyelvű szemináriumok, előadások megtartására van lehetőség, melyet egy tanszék befogad, illetve melynek témáját az adott tanszékvezető kiválasztja a vendégtanár által javasolt órák közül. A rendkívül barátságos és segítőkész egyetemi és intézeti környezet mellett ez kezdettől fogva okozott némi nehézséget. Így vendégtanárként a magyar témákat közép-európai keretben tárgyaló órákat tarthattam: a magyar operetről, a közép-európai várostörténetről, a kultúra pártállami időszakban való működéséről, a két világháború közötti transznacionális szórakoztatási hálózatokról és a modernizmusról tartottam szemináriumot, illetve előadást a BA képzés végén járó, illetve MA és PhD hallgatóknak. Tudásuk érthető módon még Európáról is eléggé hézagos volt, így a magyar témák tárgyalása mindig egy tágabb történelmi és kulturális keret bemutatásával volt csak lehetséges. Fontosak és hasznosak voltak a diákokkal való személyes konzultációk, melyek rávilágítottak arra, hogy milyen okok miatt vették fel az adott tantárgyat. Magyar származású hallgatóval nem találkoztam.

A tanítás alapvetően pozitív tapasztalatai mellett a vezetőség a Wirth Intézet kulturális tevékenységeiben való aktív részvételre is lehetőségeket biztosított. Részt vettem a vezetőség ülésein, minden ötletemet nyitottan fogadták. Az Intézetben működő osztrák vendégtanárral is nagyon jó volt a kapcsolat, néhány, alább részletezendő újdonságot az intézet programkínálatában vele együtt találtunk ki, valósítottunk meg.

3. Újítások

3.1. Közép-európai Filmklub

A Wirth Intézet szervezésében, a magyar és osztrák vendégtanár kezdeményezésére indult 2018-ban az azóta is rendszeres vetítéseket szervező Central European Film Club, melynek programjai a lengyel, cseh, osztrák filmek mellett magyar filmek is szerepeltek, minden szemeszterben egy. A félévek tematikájának meghatározása és a filmek kiválasztása egy négy tagból álló „bizottság” feladata volt. Vetítettük a *Megáll az idő*, az *Örök tél*, a *Testről és lélekről* című filmeket. Hungarológiai szempontból azért volt hasznos a filmklub forma, mert a vetítések előtti rövid bevezető előadásokon magyar történelmi vagy filmtörténeti témákat lehetett röviden vázolni. A vetítések után pedig kötetlen beszélgetések zajlottak, ahol magyar vonatkozású történelmi, kulturális kérdéseket lehetett megvitatni. Ezáltal a kanadai, illetve a közép-európai gyökerekkel rendelkező közönség sok új információhoz jutott.

3.2. Közép-európai társasjáték (*Playing Central Europe*) – társasjáték fejlesztés

Az osztrák vendégtanárral vetettük fel egy az Intézetbe tartozó közép-európai országok földrajzával, történelmével, kultúrájával foglalkozó, részben oktató célú társasjáték fejlesztésének ötletét. Úgy gondoltuk, maga a létrehozás folyamata, a workshop forma is bővítheti a régióról való tudást és a helyi közép-európai közösségek együttműködését. A cél, hogy minél több kanadai hallgató, Wirth intézeti PhD ösztöndíjas, illetve helyi közép-európai származású érdeklődő vegyen részt a játék létrehozásában, fejlesztésében. A vírus okozta bezártság előtt kéthetente tartottunk workshop foglalkozásokat, az első fázisban a játék stratégiáját igyekeztünk meghatározni, illetve az egyes országokhoz kapcsolódó kérdések formáján gondolkodtunk. Inspirációul felhasználtunk más városok, régiók bemutatását célul kitűző társasjátékokat. Az már most látszik, hogy egy pusztán oktató (lényegében egyszer játszható) társasjáték és egy bonyolult stratégiai játék között nehéz egyensúlyt találni úgy, hogy közben minden közép-európai ország kultúrája megfelelő súllyal jelen legyen a kérdésekben, feladatokban. A munka a Wirth Institute for Austrian and Central European Studies keretében és támogatásával folyik. A játék fejlesztésében az intézet magyar PhD ösztöndíjasa és a helyi magyar közösség református lelkésze is részt vesz. A workshop munkájába bekapcsolódtak a társasjátékok iránt intenzíven érdeklődő „szakértők” is.

4. A magyar kultúra megjelenítésének egyéb formái

Vendégtanárként részt vettem a történelem tanszékhez tartozó East-Europeanists' Circle összejöveleiben, előadást is tartottam itt kutatási területemről. Magyar témák megjelenítésére alkalmasak a Wirth Intézet által szervezett nemzetközi konferenciák is. Ittlétem alatt a „The Imaginary Indian: The Images, Stereotypes and Perceptions of North American Indigenous Populations in Central Europe” című, az University of Albertan tartott konferencián előadást tartottam, 2019 őszén pedig a „Transatlantic Dreams: Understanding Central European Emigration to Canada” című halifaxi nemzetközi konferencián szerepeltem. Mindkét alkalommal 5-10 másik magyar előadó is részt vett a tanácskozáson, közép-európai és kanadai kutatók társaságában.

A magyar kultúra egyetemi és közösségbeli jelenlétét nagyban segítette az ittlétem alatt indult „Vendégoktatók a Magyar Kultúráért” pályázat. 2018-ban két program is sikeresen zárult Edmontonban. Dr. Sonkoly Gábor, az ELTE BTK dékánja kulturális örökséggel foglalkozó előadásokat tartott, melyeken az egyetemistákon kívül részt vettek professzorok, de voltak külső érdeklődők, elsősorban kulturális örökséggel foglalkozó edmontoni szakemberek. Sonkoly Gábor a University of Albertan egyetemnek, illetve karok közti együttműködésről is tárgyalt a bölcsészkar dékánjával és a nemzetközi osztály vezetőjével.

A „Vendégoktatók a Magyar Kultúráért” programpályázat 2018-as második rendezvényeként Bolyki Sára népdalénekes két fellépésen szerepelt Edmontonban. December 7-én a Central European Cafén a helyi a közép-európai közösségekből érkezett

közönség előtt, december 9-én pedig a Wirth Intézet évente rendezett legnagyobb rendezvényén, a karácsonyi koncerten (Silent Night: Annual Christmas Concert) énekelt az 1915-ben megnyitott, 426 személyes Convocation Hallban. A terem a koncertre teljesen megtelt nézőkkel, fellépőkkel. Ez a karácsonyi hangverseny egy 18 éves hagyomány, a helyi közép-európai közösségek zömmel amatőr kórusai lépnek fel, de profi zenészek is szerepelnek. Sára magyar népdalokat adott elő kíséret nélkül, illetve zongorakísérettel, hatalmas sikerrel. Fellépése azért is volt fontos, mert a többi albertai közép-európai közösséggel szemben az utóbbi években a helyi magyarok nem képviseltették magukat kórusal, fellépővel a Wirth Intézet karácsonyi koncertjén.

2019-ben a magyar színházat, díszlettervezést kívántam jobban megismertetni a VKM pályázat segítségével. Ehhez kiváló lehetőséget nyújtottak a New Yorkban élő Király Anna díszlettervező és képzőművész előadásai és kiállítása. Ezek a programok az Albertai egyetem Dráma tanszékére fókuszáltak, mely Kanada legnagyobb és egyik legjobban felszerelt színész- rendező-, díszlettervező képző intézménye. Itt volt látható egy kiállítás Anna grafikáiból és megvalósult színházi díszletterveiből, de előadást is tartott a Dráma tanszékhez tartozó Timms Center for Arts előterében és a Wirth intézetben. Találkozott a Dráma tanszék vezetőjével, a díszlettervezést és a graduális oktatást vezető professzorral és konzultált a díszlettervezést tanuló hallgatókkal. Másik edmontoni kiállítása a Magyar Házban volt látható. Ez egybeesett a rendkívül sikeres KAMASZ II-vel, az edmontoni Magyar Házban megrendezett Kanadai Magyar Amatőr Színházi fesztivállal. Ezen Vancouver, Toronto, Edmonton, New York amatőr színházi társulatait hetven résztvevő képviselte, emellett a hat előadást összesen legalább száz edmontoni, elsősorban magyar gyökerekkel rendelkező néző kísérte figyelemmel. Lovász Irén 2020 tavaszán, a VKM keretében rendezendő hangversenyeit a koronavírus járvány megghiúsította.

5. Problémák, perspektívák

Annak ellenére, hogy mint azt a dolgozatban jeleztem, a Wirth Intézet programjaiban gyakran szerepelnek magyar témák – a magyar PhD hallgatók bemutatkozó előadásában, a filmklub programjában, a Central European Talk vagy a VKM keretében szervezett előadásokon – a helyi magyarok kevésbé látogatják az intézet programjait, mint a lengyelek vagy csehek. E viszonylagos távolságtartás oka tudomásom szerint részben egy konfliktus, mely az 1956 magyarországi forradalom ötvenéves évfordulóján rendezett konferenciához kapcsolódott. Akkor még nem voltam Edmontonban, de a viszonylagos elhidegülést látva folyamatosan próbáltam ezt az Intézet és a helyi magyarság közti megérkezésem előtt kialakult távolságtartást csökkenteni, személyes meghívókat küldve a magyar közösség tagjainak az egyetemi, intézeti rendezvényekre, előadásokra. Ez részben sikerrel járt.

A magyar kultúra és nyelv városbeli jelenlétét illetően a legígéretesebb magyar kezdeményezésnek jelenleg a tavaly alakult edmontoni magyar társulatot látom. Munkájukat az alakulástól figyelemmel kísértem, darabválasztásaikban segítettem. Bár a

tagok száz százalékig amatőrök, de talán pár éven belül eljutnak olyan szintre, hogy produkcióik nemcsak a helyi magyar közönség számára lesznek vonzók. Most kétségtelenül az edmontoni társulat fellépései jelentik a legnagyobb újdonságot a helyi magyar kulturális palettán. Sikerükhöz hozzájárult, hogy amint említettem, a második Kanadai Magyar Amatőr Színházi találkozót Edmontonban rendezték 2019 végén. Ez a helyiek és a vendégek véleménye szerint is rendkívül jól sikerült. Az edmontoni Magyar Házban a vendéglátás kitűnő volt, a hangulat családis, a színpadi produkciók sokfélék és épp emiatt jók. Magam két színháztörténeti előadást tartottam. Az edmontoni társulatot Calgaryba, illetve Los Angelesbe is meghívták vendégszereplésre. Idén rendhagyó március 15-i ünnepi produkciót is előkészítettek. Mindezen tervek a koronavírus járvány miatt most meghiúsultak, de remélhetőleg a helyi közösségi és a Wirth Intézetbeli magyar kulturális aktivitás rövidesen feléled.

Irodalom

- Gardosi Rita 2018. Teaching Hungarian as Heritage Language in North America. In: Trifonas P., Aravossitas T. (eds.) Handbook of Research and Practice in Heritage Language Education. Springer International Handbooks of Education. Springer, Cham 375–396.
- Hungary Alberta Relations <https://open.alberta.ca/dataset/36f3e-7be-a2f5-4ed1-8b26-8574fd53f4f6/resource/8299c9fd-9a5d-4c86-8b67-774706f4eea1/download/2015-hungary-alberta-relations-2015-03-23.pdf> (utolsó letöltés: 2020. 04. 25.)
- Puskás Julianna 1982. Kivándorló magyarok az Egyesült Államokban 1880–1940. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Statistics Canada <https://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2016/dp-pd/prof/details/page.cfm?Lang=E&Geo1=POPC&Code1=0252&Geo2=PR&Code2=48&SearchText=Edmonton&SearchType=Begins&SearchPR=01&B1=All&GeoLevel=PR&GeoCode=0252&TABID=1&type=0> (utolsó letöltés: 2020. 04. 25.)
- Tötösy de Zepetnek, Steven 1999. „Towards the History of Hungarians in Alberta” page 13 of 13 Library Series, CLCWeb: Comparative Literature and Culture: <http://docs.lib.purdue.edu/clcweblibrary/hungariansinalberta> (utolsó letöltés: 2020. 04. 25.)